

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Samhandlingsreformen – Fra ord til handling

Kst. ekspedisjonssjef Tor Åm
Senter for omsorgsforskning - Sør
Drammen 5. november 2010

Utfordringene fremover

- Brudd og svikt i tilbudet i dag
- Sykdomsbildet endrer seg
- Vi lever lenger
- Konkurransen om personell og kompetanse
- Forventningsgapet øker

Folkehelseutfordringer

- **Inaktivitet**
 - Vi er ikke så spreke som før
- **Overvekt**
 - Økende antall voksne har helseproblem
 - Andelen barn og unge med overvekt er økende
- **Røyking**
 - Er fortsatt et stort folkehelseproblem
- **Psykiske plager**
 - Minst 330. 000 >15 år betydelig plaget av angst eller depresjon
- **Alkoholproblem**
 - Økning i gruppen kvinner og eldre
- **Ensomhet**
 - Aktivitet, opplevelser og følelse av tilhørighet mangler for mange

Reformer for en bærekraftig utvikling

- Pensjonsreformen
- NAV-reformen
- Omsorg 2015
- Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen; Mål og strategier

Målene

- Økt livskvalitet
- Mestring
- Helhetlige og koordinerte tjenester
- Redusert behov for helsetjenester
- Dempet vekst i bruk av sykehus

Strategiene

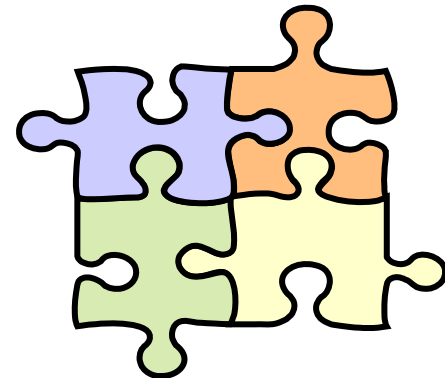
- Satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid
- Satsing på habilitering og rehabilitering
- Brukerinnflytelse
- En større del av helsetjenestene ytes av kommunehelsetjenesten
- Avtalte behandlingsforløp
- Forpliktende samarbeidsavtaler

Ny kurs gjennom sum av virkemidler og tiltak

1. Lover/ forskrifter
2. Økonomiske virkemiddel
3. Nasjonal helse- og omsorgsplan
4. Statlig styring av RHF'ene

- Fokehelsetiltak
- Avtale-instituttet
- Lokale/ regionale planer
- Arenaer for jevnbyrdig dialog
- Nasjonale faglige retningslinjer
- Styring med profesjonene
- Nye tilbud og tjenester
- Lokalmedisinske sentra
- Behandlingskjeder
- Tilgang til statistikk
- Personell/ kompetanse
- Forskning
- Reell brukerinnflytelse
- Nødvendige IKT-verktøy
- Pasientsikkerhet
- Kvalitetsarbeid

Ny folkehelselov

- Fremme folkehelse og utjevne sosiale helseforskjeller
- Krav til langsiktig og systematisk arbeid
- Krav til samordning
- Krav til oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer
- Krav til politisk forankring av mål og strategier
- Stat og fylkeskommunen bidrar med nøkkeldata/styringsdata for kommunen

Kommunal helse og omsorgslov

- To lover slås sammen i én lov
- Kommunens overordnede sørge-for-ansvar for helse- og omsorgstjenester tydeliggjøres
- Krav til funksjoner – ikke profesjoner
- Styring på kvalitet gjennom tydeliggjorte krav til kvalitet, rapporteringsplikt, pasientsikkerhet, krav til kvalitetsforbedringsarbeid og internkontroll
- Tydeliggjort forsvarlighetskrav
- Krav til koordinerende enhet
- Plikt til å oppnevne koordinator for pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester
- Krav til samarbeidsavtaler
- Mindre byråkrati mht tildeling av tjenester
- Plikt til døgntilbud for ø. hjelp?

Nasjonal helse- og omsorgsplan 2011-2015

Prosessene

- Stortingsmelding våren 2011
- Et strategisk styringsdokument og et operativt redskap for prioriteringer
- Skal vise hvordan samhandlingsreformen kan gjennomføres

Høringsdokumentene

- Helsevesenets utvikling
- Utfordringene
- Gjennomføring av samhandlingsreformen

- Folkehelse
- Helhet og sammenheng
- Kvalitet og faglighet
- Fremtidens helse- og omsorgstjeneste i kommunen

Finansiering av reformen

1. Overføring av midler fra spesialisthelsetjenesten knyttet til utskrivingsklare pasienter
2. Avgrenset kommunal medfinansiering på 20%;
 - Alder; Alle typer behandlinger for målgruppen 80+?
 - Diagnose; Alle typer henvisninger og innleggelser for medisinske pasienter?
3. Krav til RHF om å bidra til å etablere lokale tilbud i kommunene; spleiselag
4. Evt. mer mervekst i kommunene, mindre mervekst i spesialisthelsetjenesten i årlige budsjett framover
5. Fra 40% til 30% ISF-finansiering på sykehus

En styrket fastlegeordning

- Kommunen ansvarlig for alle offentlige allmennlegetjenester inklusive fastlegeordningen
- Regulere de mest sentrale pliktene i fastlegeforskriften, og ikke i avtaleverket
- Nye funksjons- og kvalitetskrav i fastlegeforskriften
- Rapporteringsplikt mht oppfølging av listeansvaret til kommunen
- Presisering av listeansvaret i forskrift; proaktiv oppfølging i tråd med nasjonale faglige retningslinjer
- Endringer i finansieringsmodell?
 - 25% per capita-tilskudd som nå?
 - 50% per capita-tilskudd?
- Innslag av resultat-avhengig finansieringsmodell?
- Organisering av legevakt; Dpt kommer tilbake til dette

Kommunal plikt til døgnopphold for pasienter med behov for ø. hjelp?

- Økt aktivitet i kommunene forutsetter økt av poliklinikk-aktivitet og døgntilbud
- Innleggelse på sykehus; i stor grad ø.hjelp
- Ønskelig at kommunene kan tilby døgnopphold til pasienter når kommunen selv har mulighet for å utrede, behandle eller yte omsorg – også som øyeblikkelig hjelp
- Bør ø.hjelp døgn innføres som en kommunal plikt?
- Et evt kommunalt sørge-for-ansvar for et slikt ø.hjelp døgntilbud kan ivaretas på flere måter;
 - Gjennom kommunale tiltak
 - Gjennom interkommunale tiltak
 - Ved at sykehuset tar i mot pasientene (som før) mot tilbakebetaling av medfinansieringspengene

Erfaringer med innleggelse i kommunale døgntilbud som alt. til sykehusinnleggelse

- **Inklusjonskriterier;**
 - Pasienter med kroniske sykdommer med forverring der behandlingen er kjent på forhånd
- **Eksklusjonskriterier;**
 - Traumepasienter
 - Pasienter med uklare tilstander
 - Tidligere godt fungerende med brått funksjonstap
- **Nært samarbeid mellom 1. og 2. linje**
- **Barn, unge, yrkesaktive og eldre profiterer på tilbudet**
- **70% av innlagte skrives ut til hjemmet**
- **Driftskostnaden under 50% av sykehuskostnaden**
- **Innleggelsesrater til sykehus faller med 20-30%**
- **Pasientene er fornøyd!**

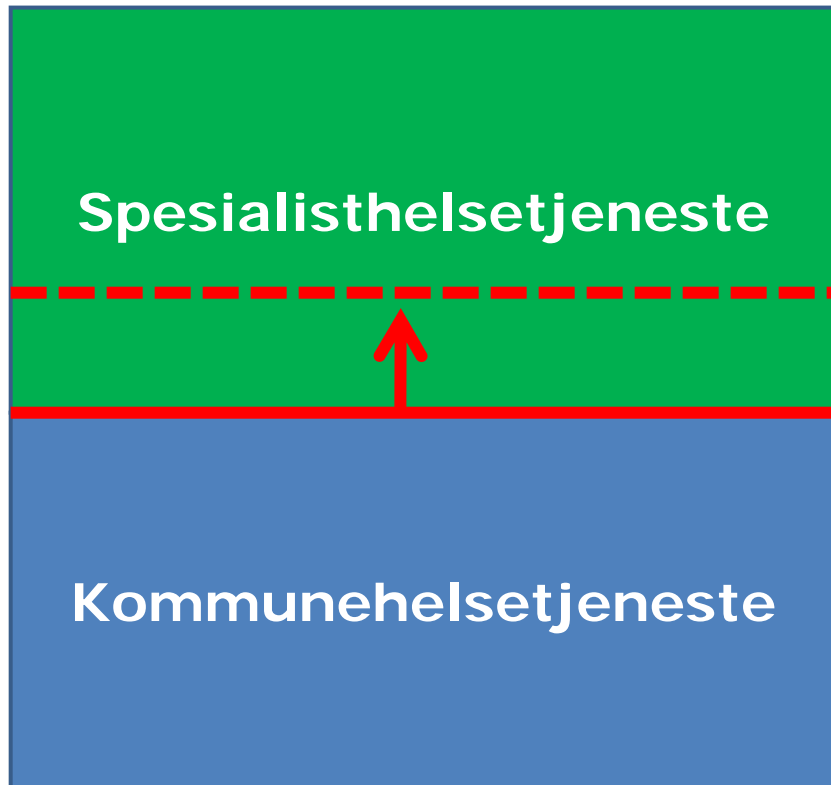
Fremtidens kommunerolle;

- Kommunen får en sterkere rolle i den samlede helse- og omsorgstjenesten
- Systematisk arbeid med helsefremmende og forebyggende tiltak i og utenfor helsetjenesten
- Tverrfaglige tjenester med tilbud før - i stedet for - og etter innleggelse i sykehus, for eksempel i lokalmedisinske sentra
- Helhetlige og koordinerte tjenester satt i system
- Virkemidler;
 - Lover/forskrifter
 - Økonomiske virkemidler
 - Personell/kompetanse
 - IKT-verktøy, mv

Økt kommunalt ansvar/ ny arbeidsdeling

Diagnose/ pasientgruppe

- Faglige retningslinjer om arbeidsfordeling/ gode forløp
- Økonomiske insentiv til "best effektive omsorgsnivå"
- Avtaler mellom 1. og 2. linje lokalt om oppfølging av retningslinjer og insentiv

Lokalmedisinsk senter – en paraplyorganisasjon for samhandling i helsevesenet

Mulige samarbeidspartnere

- 1. og 2. linje
- Flere kommuner
- Tjenester/ profesjoner i kommunen
- Kommunen og frivillige lag/ organisasjoner
- Eierskap og driftsansvar reguleres i lokal avtale

Mulige tjenester

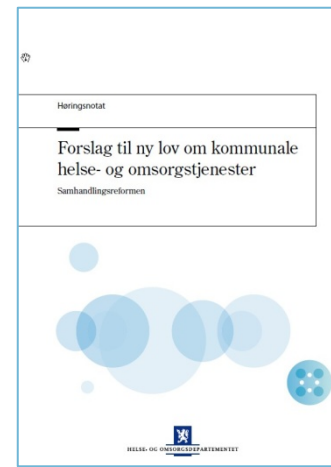
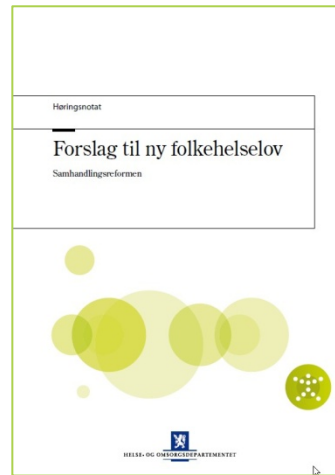
- **Dagtilbud;**
 - Samling av faggrupper
 - Tverrfaglige team
 - Hab/ rehab-tilbud
 - Lærings- og mestringssentra
 - Spesialist-tilbud
- **Døgntilbud**
 - Observasjon
 - Brukerstyrte senger psyk/rus
 - Etterbehandling
 - Lindrende behandling
 - Hab/ rehab-tilbud
 - Intermediært tilbud

Fremtidens spesialisthelsetjeneste;

- **Ytterligere spesialisering**
 - Sentralisering av spissfunksjoner/ sjeldent forekommende tilstander
- **Desentralisering av tilbud mht hyppig forekommende tilstander**
- **Fokus på pasientenes behov for koordinerte tjenester**
 - Horisontalt og vertikalt
 - Planlagte forløp/ behandlingsskjeder for kronikergruppene i dialog med 1. linje og brukerne
- **Et tydelig ansvarspunkt og ledelsesmessig forankring for samarbeid med kommunene**
- **Understøtte kommunens oppgraderte rolle**
 - Veiledning/ opplæring
 - Tilgjengelighet
 - Nye tiltak/ tjenester

Felles høring; Lover og plan

- Felles høringsfrist 18. januar 2011
 - Forslag til ny folkehelselov
 - Forslag til ny kommunal helse- og omsorgslov
 - Forslag til endringer i lov om spesialisthelsetjenester og pasientrettighetsloven
 - Grunnlaget for nasjonal helse- og omsorgsplan
- Målsetting om stortingsbehandling våren 2011
- Planlagt iverksetting 1. januar 2012

Nytt nettsted – din mening teller;

<http://fremtidenshelsetjeneste.regjeringen.no>

30 temaer om

- Folkehelse
- Fremtidens kommunehelsetjeneste
- Helhet og sammenheng
- Ny pasientrolle
- Kvalitet og faglighet
- Helsepersonell
- Gjennomføring av samhandlingsreformen

Sammendrag av høringsgrunnlag for
Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011-2015)

Fremtidens helsetjeneste: trygghet for alle

<http://fremtidenshelsetjeneste.regjeringen.no>

Si din mening om fremtidens helse- og omsorgstjenester

Fremtidens helse- og omsorgstjeneste

Termaer

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Målbilde 2012?

	Tiltak 29/8-10	Tiltak etter 1/1-12
<u>Kretsfengsel;</u> Hodepine, selvmordstanker	Innleggelse	Forsterket fengselshelsetjeneste/ samtaler/ aktivisering
<u>Hjemmeboende;</u> KOLS, forverring, tung pust	Innleggelse	Innleggelse kommunalt korttidstilbud; kjent diagnose og kjent behandling
<u>Hjemmeboende;</u> Pneumoni, manglende effekt av behandling, funksjonssvikt	Innleggelse	Innleggelse sykehus
<u>Sykehjem;</u> Parkinson, pneumoni, ikke bedring, dehydrering	Råd om iv-behandling og medisinering Tvang å skjerme fra andre pasienter? Innleggelse??	Bedre kompetanse på sykehjem Evt overføring til kommunalt korttidstilbud